

Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

8.10.2021

Dnro 132/61/2021

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta

Kunta- ja terveystoimisto

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Syyttäjälaitoksen lausunto

Hallituksen esitys vuoden 2022 talousarvioksi

Hallituksen esityksessä on esitetty Syyttäjälaitoksen toimintamenomomentille vuoden 2022 määrärahaksi 54,680 M euroa. Määrärahassa on laskua 1,049 M euroa vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon.

Syyttäjälaitoksen toimintamenorakenne

Syyttäjälaitoksessa henkilöstön palkkausmenojen osuus kokonaismenoista on ollut 76 % vuonna 2020 ja pysynyt samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden, mutta osuus on laskenut vuotta 2020 edeltävästä noin 80 % tasosta. Vuonna 2021 Syyttäjälaitos saanut mm. koronaepidemiasta johtuvan ruuhkan purkuun lisämäärärahaa, jonka avulla on pystytty lisäämään henkilöstön määrää. Osa määrärahasta siirtyy käytettäväksi vuonna 2022.

Toimitilamenojen osuus kokonaismenoista on vuonna 2020 ollut 6,9 % ja osuus on ennakoidusti hieman pienentynyt edellisestä vuodesta, mutta kehyskaudella sen arvioidaan palautuvan vuoden 2019 tasolle vuonna 2024.

Syyttäjälaitoksen kannalta suuria epävarmuustekijöitä liittyy edelleen ICT-menojen vaikeasti ennakoitavaan kehitykseen ja yllättäviin menolisäyksiin. ICT-menojen määrä on vuonna 2020 ollut 6 M euroa ja osuus on 11,9 % kokonaismenoista. Suuntaus on ollut voimakkaasti kasvava ja menotason voidaan ennakoida olevan kasvava myös jatkossa, vaikka tämän hetken tietojen valossa tilanteen arvioitaisiinkin olevan tasaantumassa. ICT:tä on sekä ajantasaistettu että kehitetty viime vuosien aikana voimakkaasti ja se on tietointensiivisen työn kannalta välttämätöntä kehitystä, mutta näyttäytyy varsinkin Syyttäjälaitoksen kokoisen kirjanpitoyksikön toimintamenoissa suhteellisen suurena menojen kasvuna. Osa menolisäyksestä aiheutuu hankkeista, joissa uusia tietojärjestelmiä kehitetään ja otetaan käyttöön, mutta osa johtuu myös

Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

8.10.2021

Dnro 132/61/2021

perustietotekniikkaan liittyvien jatkuvien palveluiden ylläpidosta. Ensin mainitut lisäkustannukset ovat kertaluontoisia, mutta uusien järjestelmien ylläpidosta aiheutuu myös pysyviin menoihin tason korotusta. Tässä vaiheessa on lisäksi ennakoitavissa, että Syyttäjälaitoksen ja rikosprosessiketjun toiminnan kannalta kriittisen AIPA-järjestelmän jatkokehittäminen ja ylläpitäminen vuonna 2022 päättyvän käyttöönottohankkeen jälkeen tulee vaatimaan sitoutumista välttämättömiin ja määrältään merkittäviin kertaluonteisiin ja pysyviin menolisäyksiin. Näiden kustannusten määrää ei ole pystytty toistaiseksi arvioimaan, koska hanke on vielä kesken.

Syyttäjälaitoksen työtilanteen kehittyminen

Syyttäjälaitoksessa on tehty pitkäaikaisen asiamäärien kehitystä koskevaa seuranta, jossa on voitu todeta, että viisivuotiskaudella 2016 - 2020 saapuneiden rikosasioiden määrä on kasvanut 13,7 %, kun samanaikaisesti syyttäjien htv-määrä on kasvanut vain 2,1 %. Saapuneiden asioiden keskimääräinen vaativuus per syyttäjä on kasvanut samana aikana 11,6 %. Syyttäjien osuus Syyttäjälaitoksen henkilöstöstä on samana aikana kasvanut 71 %:sta 73 %:iin. Syyttäjakohtaista tuottavuutta ilmaiseva vertailuluku (syyttäjakohtainen ratkaistujen asioiden määrä) on kasvanut 6,5 %. Tästä huolimatta ratkaisematta olevien asioiden kokonaismäärä vuoden lopussa on kasvanut 33,1 %.

Syyttäjälaitoksen toimintaympäristön ja -edellytysten muutosten, erityisesti saapuneiden asioiden määrän ja vaativuuden huomattavan kasvun seurauksena ovat ratkaisemattomat asiat ruuhkaantuneet voimakkaasti varsinkin vuoden 2020 aikana, jolloin COVID-19 -epidemian vaikutus rikosprosessiin oli suurimmillaan. Ruuhkaantuminen on tapahtunut, vaikka syyttäjien ratkaisutehokkuus on kasvanut merkittävästi ja vaikka syyttäjien lukumäärää on pystytty hieman lisäämään toimintamääräahojen pienen ja osittain määräaikaisen kasvun sekä tukihenkilöstön määrän vähentämisen avulla.

Johtopäätös

Syyttäjälaitoksen voimavaratilanteen kestävyystarkasteluissa on arvioitu, että rikosvastuun toteuttamisen kielteisen kehityksen pysäyttäminen ilman asiamäärien kasvua edellyttäisi Syyttäjälaitoksen voimavarojen merkittävää lisäämistä. Vuodelle 2020 myönnetyn lisämäärärahan ja siitä vuodelle 2021 siirtyvän määrärahan turvin pystytään henkilöstömäärää lisäämään tilapäisesti, mikä auttaa asiamäärien hallinnassa määräaikaisesti. COVID-19-epidemian aiheuttaman ruuhkan purkuun saadut lisämäärärahat eivät kuitenkaan korjaa rakenteellista resurssivajetta, joka Syyttäjälaitoksessa on ollut jo ennen epidemiaa. Asiamäärien hallinta pitkäjänteisesti, asioiden tavoitteellisen joutuista käsittely ja ruuhkautumisen estäminen jatkossa edellyttävät sitä, että määrärahatilanne saadaan vakiinnutettua kestäväälle tasolle niin,

Syyttäjälaitos

8.10.2021

Dnro 132/61/2021

Valtakunnansyyttäjän toimisto

että Syyttäjälaitoksen henkilöstömäärää pystyttäisiin ylläpitämään normaalioloissa ja ilman merkittävää asiamäärän kasvua noin 590 htv:n tasolla.

Kestävyystarkastelussa tarpeelliseksi arvioitu noin 590 htv:n taso tarkoittaisi vuodelle 2022 noin 58,6 M euron ja vuodesta 2023 eteenpäin noin 57 M euron määrärahasoa, edellyttäen, että muissa menoissa ei tapahdu ennakoidutonta lisäkasvua. Etenkin ICT-menojen kehitys on tältä osin merkittävä riski, koska välttämätön, toimiva ja tietoturallinen ICT-infrastruktuuri tulee varmistaa ja uhkana on, että sen edellyttämät lisämenot joudutaan kattamaan henkilöstön määrää supistamalla. Esitetyllä määrärahasolla pystyttäisiin myös ylläpitämään tarpeellista siirtyvän määrärahan määrää. Tässä laskelmassa ei ole myöskään huomioitu vielä sitä vaikutusta asiamäärien kasvuun, mikä aiheutuu mahdollisesta poliisien resurssien lisäämisestä.

Syyttäjälaitoksen ydintyö on erikoisasiantuntemusta edellyttävää vaativaa asiantuntijatyötä, jossa suurien asiamäärien hallinta vaatii rikosoikeuteen ja -prosessiin hyvin perehtynyttä ja kokenutta henkilöstöä. Lyhytaikaisten lisämäärärahojen vaikuttavuus ruuhkan purkuun voi siten jäädä vähäiseksi, koska työn tehokas tekeminen edellyttää perehtymistä ja kokemusta. Hyvin tärkeää olisi pystyä estämään asioiden ruuhkautumista jo etukäteen riittävällä henkilöstömäärällä. Edelleen, mikäli saapuvien asioiden määrä kasvaisi merkittävästi nykyisestä tasostaan esimerkiksi poliisin voimavarojen lisäämisen seurauksena, aiheutuu Syyttäjälaitokselle myös tältä osin tarve lisävoimavaroille.

Syyttäjälaitos katsoo, että toiminnan turvaaminen ja työmäärien hallitseminen kestävällä tavalla edellyttäisi ainakin 58,6 M euron määrärahasoa vuodelle 2022. Vuodelle 2022 ennakoidun siirtyvän määrärahan turvin pystytään toimintaa ylläpitämään kohtuullisesti, mutta jo vuonna 2023 henkilöstömäärää tulisi ilman määrärahalisäystä vähentää ja siirtyvä erä tulisi pienentymään alle tavoitetason.

Joanna Autiovuori
Hallintojohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuus voidaan varmistaa valtakunnansyyttäjän toimiston kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta, kunta- ja terveysjaosto